

CÓDIGO DE BOAS PRACTICAS AMBIENTAIS

(Aprobado en Asamblea Xeral 5 de abril de 2025)

INDICE

EXPOSICION DE MOTIVOS	3
1- COMPETENCIAS.....	4
2- OBXETIVO XERAL	4
3- FACTORES AMBIENTAIS.....	4
4- EFECTOS AMBIENTAIS.....	5
5- FASES PROBA DEPORTIVA.....	5
6- PRINCIPIOS AVALIACION AMBIENTAL.....	5
7- MEDIDAS PREVENTIVAS E CORRECTORAS	6
8- PROCEDIMIENTO PARA O CONTROL AMBIENTAL.....	7
 CAPITULO I. OBLIGATORIEDADE DE CONTROL AMBIENTAL NAS COMPETICIONS:	7
9- CONSIDERACIONES PARA ORGANIZADORES FGM.....	10
ANEXO: FICHA RECOÑECIMIENTO	12

EXPOSICION DE MOTIVOS

Hai xa varias décadas dende que se comezou a realizar competicións nos diferentes deportes de montaña. Debido ao auxe destes deportes nesta última etapa, o número de competicións aumentou considerablemente nas diferentes disciplinas da nosa Federación, entre elas as travesías de resistencia, a escalada, a marcha nórdica pero sobre todo as carreiras por montaña. É indudable que estas competicións provocaron, provocan e seguro provocaran un grande impacto no medio natural.

As probas de montaña poden por en valor o patrimonio natural dos lugares onde se celebran. Sen embargo, o conflito entre uso e protección da natureza é previsible que vaia en aumento, tendo en conta que cada vez hai máis deportistas e máis eventos na montaña.

É por iso que neste código, propónse unha sinxela metodoloxía baseada nas formulas que se empregan habitualmente nos procedementos de Avaliación do Impacto Ambiental, sen perxuício de desenrolar un regulamento propio que especifique as normas concretas de cada modalidade deportiva, servindo este código como marco xeral.

A filosofía que debe primar é fundamentalmente a prevención como método óptimo para controlar os efectos negativos que o desenvolvemento da competencia xera sobre o medio ambiente. Neste sentido, a elección da vía óptima convértese nunha das principais tarefas preventivas. Por outra banda, aínda que é fundamental ter unha análise da capacidade de carga do espazo natural, para xustificar razoadamente o número de participantes, demostrouse o difícil que é dispor deste tipo de datos. Tendo en conta que as rutas atravesan zonas sensibles para a fauna e a flora, cremos que a figura dun árbitro ambiental debería ser moi necesaria.

Polo tanto, é recomendable ter en conta estes impactos, antes, durante e despois da competición, para minimizalos. Aínda que non todas as competicións e eventos xeran os mesmos impactos, para actuar preventivamente é fundamental coñecer cales son e que consecuencias poden ter sobre os ecosistemas.

O adestramento e a concienciación ambiental, así como o coñecemento dos impactos que provocan as competicións e eventos de montaña, son factores determinantes á hora de reformular o regulamento de competición, sensibilizar a deportistas e organizadores, impulsar medidas de mellora do medio ambiente, etc.

Para acadar estes obxectivos débense utilizar ferramentas de avaliación e actuación, como a elaboración de diversos documentos por parte do equipo arbitral, incluíndo un posible informe ambiental que se emite en cada evento ou competición a través do equipo arbitral ou organizadores, empregando as diversas ferramentas que existen na actualidade, incluíndo, por exemplo, aplicacións de pegada de carbono.

Igualmente deberíamos, como federación:

- Reflexionar sobre a figura do responsable ambiental, así como as súas funcións e limitacións.
- Implicar aos árbitros e organizadores no recoñecemento dos impactos ambientais que provocan as competicións no medio natural.
- Realizar unha análise básica dos impactos que provocan as competicións e eventos no medio natural.
- Recoñecer as medidas preventivas enfocadas a eliminar ou reducir os impactos provocados polas competicións e eventos no medio natural.
- Elaborar un informe ambiental que inclúa tanto os impactos detectados como a proposta de medidas preventivas e correctoras para minimalos ou evitalos.

1-COMPETENCIAS

ART. 1.- O “Responsable Ambiental” será o compoñente do equipo arbitral ou da organización encargado de emitir un informe xeral da competición ou evento, coa finalidade de establecer correctamente as actuacións realizadas e elaborar as propostas de mellora que se deban acometer no futuro para a preservación do medio ambiente.

2-OBXETIVO XERAL

ART. 2.- Analizar a relación entre o medio ambiente e os eventos deportivos e ser capaz de colaborar no control ambiental, para minimizar e evitar, na medida do posible, impactos ambientais non desexados, aplicando boas prácticas.

O concepto de impacto ambiental fai referencia á alteración que a actividade humana produce no seu medio.

Polo tanto, ten dous compoñentes obvios: unha causa (acción) e os efectos (factor de aspecto ambiental afectado).

3-FACTORES AMBIENTAIS

ART. 3.- Posibles factores ambientais afectados por un evento deportivo e obxecto de estudo dos informes:

- Abióticos: solo, auga, aire, morfoloxía do terreo...
- Biótica: flora, fauna, ecosistemas, espazos, cobertura vexetal...
- Perceptivo-Antrópico: Paisaxe, estrutura poboacional, infraestruturas, uso do solo...
- Socioeconómico: Vendas, postos de traballo, cohesión social, nivel de satisfacción, relacións coa administración, patrimonio...

4- EFECTOS AMBIENTAIS

ART. 4.- Posibles efectos ambientais dun evento deportivo e obxecto de estudo dos informes:

- Compactación do solo.
- Erosión.
- Po.
- Riscos de contaminación da auga, do aire e do solo.
- Xeración de residuos.
- Perturbacións á fauna por paso, ruído e luz. Aniñación.
- Condicións da vexetación.
- Alteracións da paisaxe e do patrimonio cultural.
- Malos cheiros.
- Resposta social.
- Xeración de postos de traballo.
- Máis vendas.
- Mellora da imaxe, promoción...

Estes efectos poden ser negativos e positivos.

5- FASES PROBA DEPORTIVA

ART. 5.- En cada fase da proba deportiva deberá prestarse atención a:

- Fase previa: trazado, permisos, propaganda, formación, paso de persoas, circulación de vehículos, traslados, rozas, sinalización, compras, instalacións provisionais...
- Desenvolvemento da proba: Aparcadoiro, paso dos participantes, controis, acompañantes e espectadores, instalacións de saída e chegada, avituallamentos...
- Despois da proba: desmontaxe, transferencias...

6- PRINCIPIOS AVALIACION AMBIENTAL

ART. 6.- As actas ambientais redactada polos árbitros (se recomenda a creación da figura do árbitro ambiental) deberá tomar como referencia a Lei 21/2013, do 9 de decembro, de avaliación ambiental. Lei 42/2007, do 13 de decembro, do Patrimonio Natural e da Biodiversidade, leis autonómicas vixentes na CA de Galicia.

ART. 7.- Seguiranse os principios da avaliación ambiental:

- Protección e mellora do medio ambiente.
- Precaución.

- Acción preventiva e cautelar, corrección e compensación de impactos.
- Quen contamina paga.
- Racionalización, simplificación e coordinación de procedementos.
- Cooperación e coordinación.
- Proporcionalidade entre os efectos sobre o medio ambiente e o tipo de procedemento de avaliación.
- Colaboración activa dos distintos órganos administrativos implicados no procedemento de avaliación, facilitando a información necesaria.
- Participación pública.
- Desenvolvemento sostible.
- Integración dos aspectos ambientais na toma de decisións.
- Actuar segundo o mellor coñecemento científico posible.

7- MEDIDAS PREVENTIVAS E CORRECTORAS

ART. 8.- Tamén se desenvolven medidas preventivas e correctoras:

As medidas consideradas teñen por obxecto evitar ou, no seu caso, reducir impactos significativos e efectos potenciais.

O obxectivo destas medidas é manter ou restaurar, no seu caso, as condicións orixinais das zonas e terreos afectados pola presenza da proba, de xeito que se acorden os seus valores de calidade ecolóxica e paisaxística. Para iso, definíronse medidas específicas para cada impacto producido, aínda que algunhas delas, dada a súa versatilidade, son aplicables para corrixir impactos de distinta natureza.

Tamén hai que engadir que para acadar os obxectivos convén centrarse máis rigorosamente nas medidas preventivas que nas correctoras para evitar posibles impactos antes de que aparezan.

ART. 9.- Para o cumprimento das medidas definidas, deberá existir un responsable ambiental que emitirá un informe de cada proba.

Estes informes son unicamente para FINES AMBIENTAIS, sen prexuízo de terceiros e con independencia dos que, de conformidade coas leis, correspondan a outros organismos ou sociedades anónimas, así como os que se deriven do dereito de propiedade privada.

Cada documento, informará sobre o impacto global da proba, COMPATIBLE OU NON COMPATIBLE, cos efectos significativos e non significativos sobre o medio natural.

ART. 10.- Coa intención de ampliar un código de boas prácticas neste tipo de actividades, recoméndase a adopción das medidas sinaladas na “Guía de boas prácticas para o desenvolvemento de carreiras de montaña en espazos naturais protexidos” promovida por EUROPARC.

Non obstante, será obrigado a aprobación dun regulamento ambiental que regule as obrigas medioambientais dos organizadores adaptado a cada especialidade deportiva.

8- PROCEDIMIENTO PARA O CONTROL AMBIENTAL

CAPITULO I. OBLIGATORIEDADE DE CONTROL AMBIENTAL NAS COMPETICIONS e EVENTOS:

1. OBXECTO
2. ÁMBITO
3. DESENVOLVEMENTO
 - 3.1.PLANIFICACIÓN DE ACTIVIDADES
 - 3.2.EXECUCIÓN DA ACTIVIDADE
 - 3.3.CONCLUSIÓN DA ACTIVIDADE
4. REFERENCIAS

1. OBXECTO

ART. 11.- Este procedemento establece as directrices xerais para o control ambiental das competicións e eventos en montaña, coa finalidade de minimizar e evitar, na medida do posible, os impactos que as devanditas actividades produzan no medio natural.

2. ÁMBITO

ART. 12.- O procedemento sinalado neste código se recomenda que se aplique a maior parte das actividades desenvolvidas no medio natural no ámbito das actividades organizadas directa ou indirectamente pola Federación.

3. DESENVOLVEMENTO

3.1.- Planificación da actividade

ART. 13.- A planificación e selección do lugar para a realización das probas ou actividades de montaña, principalmente en espazos exteriores, deberá realizarse, sempre que sexa posible, a partir da información sobre as características da zona. Sen esquecer os criterios de seguridade dos participantes, os responsables da organización da actividade deberán:

- Respetar a normativa e lexislación vixente.
- Considerar as recomendacións da Administración competente en materia de uso e protección do espazo.
- Considerar, tendo en conta a información dispoñible en cada caso, os ciclos vitais das especies presentes, os lugares de refuxio ou invernada durante a época desfavorable e, en xeral, as características da fauna, flora e ecosistema (especialmente nos tramos máis sensibles).

ART. 14.- A selección, por parte dos organizadores, do lugar para a celebración do evento deberá terse en conta o número aproximado de participantes e, de ser posible, público que este requira, seguindo, se é o caso, as restricións ou recomendacións da administración ou órganos competentes en canto á capacidade de acollida do lugar previsto para o concurso. Os organizadores respectarán en todo momento as restricións ou recomendacións establecidas, introducindo, se é o caso, modificacións no proxecto do concurso (itinerarios ou localizacións alternativas, limitación de número de participantes ou de público, etc.).

Art 15.- A organización velará por que o itinerario establecido, incluídas as alternativas, cumpra os requisitos que se especifican a continuación, sempre que os requisitos deportivos e os criterios de seguridade dos participantes o permitan:

- O itinerario deberá ser o máis respectuoso posible co medio natural e cos ecosistemas existentes, minimizando na medida do posible os impactos que se poidan producir no espazo de proba.
- O requisito anterior debe ser especialmente efectivo nos puntos de control, avituallamento, saída e chegada, onde, polas características da actividade e a posible acumulación de participantes, organizadores e público, a presión é moito maior. Neste sentido, hai que escoller espazos menos vulnerables para estes efectos e establecer un maior control dos impactos.
- Evitarase calquera actuación que provoque erosións innecesarias do solo. Evitaranse atallos de pendentes pronunciadas con facilidade de erosión e destrución de raíces e plantas.
- Se recomenda o uso de percorridos por pistas, estradas e sendeiros xa trazados ou sinalizados, ou ben o análise previo de impacto para o uso de trazados por fora de sendeiros non balizados, campo a través, etc.
- O material para marcar o percorrido será preferentemente biodegradable (pancartas, frechas, cintas, etc.) e de fácil retirada ao final da proba. Non se engadirán instalacións fixas, aínda que se poderá utilizar a sinalización existente. E recomendable non utilizar marcas de pintura en elementos naturais (árbores, pedras, etc.), en calquera caso se recomendan que sexan biodegradables. Queda totalmente prohibido marcar en elementos culturais (monumentos históricos, etc.).
- As zonas que ocuparán os puntos de acollida de público e participantes (zona de quecemento e saída, vestiarios de remate, duchas, avituallamento, etc.), máis susceptibles de pisoteo e degradación, deberán elixirse tendo en conta esta circunstancia e, polo tanto, acondicionadas para iso (zonas pavimentadas, xa sometidas a pisoteo).

Art 16.- Antes de comezar a proba (de existir reunión informativa), os organizadores lembrarán aos participantes a necesidade de respectar a natureza e os valores naturais do monte, a importancia da súa conservación e as medidas para evitar ou minimizar na medida do posible os impactos xerados pola devandita proba.

Art 17.- Será obrigado o establecemento, nos correspondentes regulamentos de cada especialidade, de sancións para evitar que os participantes incumpran os preceptos recollidos neste código, ou incurrán en infraccións de tipo ambiental.

Art 18.- A organización fixará o número límite de participantes e especialmente de público, e controlará as prazas de estacionamento de vehículos. Establecerase un número máximo de prazas de aparcamento e, de ser o caso, limitarase o acceso ou pecharanse vías.

A limitación de participantes, público e vehículos establecerase en función da vulnerabilidade do espazo elixido para a realización da proba así como da súa preparación para recibir o público.

Art 19.- A organización planificará o establecemento de puntos ou lugares específicos, nos postos de saída, chegada e avituallamento, para o depósito de residuos e desperdicios, que serán retirados despois da proba. Así mesmo, no que se refire aos suministros, a organización tratará, na medida do posible, de utilizar envases e materiais reutilizables, reciclables ou biodegradables. Esta premisa tamén se aplicará aos materiais empregados nos actos de inauguración e clausura (entrega de premios, comida de clausura, etc.).

3.2. Execución da actividade

Art 20.- Os organizadores do evento ou actividade deberán velar polo cumprimento, por parte dos participantes, do público e do equipo organizador, das seguintes premisas durante todo o evento:

- Controlar o acceso e estacionamento á zona de probas, respectando a lexislación vixente e as recomendacións da Administración.
- Non berrar innecesariamente e, en xeral, evitar ruídos e conmocións innecesarias, para non molestar á fauna.
- Non contaminar fontes e regatos con deterxentes, produtos de limpeza persoal ou outros produtos contaminantes a curto, medio ou longo prazo.
- Esixir aos participantes que sigan o itinerario marcado pola organización.
- Recomendar aos participantes a levar os seus propios residuos (lixo, latas, papeis, etc.) ata a súa chegada, e a obrigaón de depositalos en lugares especialmente habilitados para iso pola organización.

- Respetar a fauna e as súas estruturas:
- Non molestar aos animais.
- Evitar achegarse demasiado a eles, xa sexan salvaxes ou en rabaños, sobre todo os de alta montaña que, por ser moitas veces máis confiados, poden verse máis afectados.
- Non coller ningún animal.
- Non danar ningunha estrutura vexetal, xeolóxica ou mineral, especialmente as de especial interese ou protexidas.
- Non danar nin saquear o patrimonio cultural.
- Busca recunchos lonxe de pasadizos, regatos e augas para aliviar. Así mesmo, e segundo a disposición do terreo, cubriilo con pedras, terra, ou facelo en lugares escondidos, garantindo a máxima saúde.
- Esixir dos participantes, do público e da propia organización o respecto que merece o entorno no que se desenvolve a proba.

3.3. Conclusión da actividade

Art 21.- Ao remate da competición, os organizadores estarán obrigados a retirar todos os materiais, estruturas e equipamentos utilizados para a sinalización e control da proba. Neste sentido, un equipo da organización percorrerá o itinerario no sentido da marcha e pechará a proba, retirando o material e recollendo residuos, garantindo que o medio natural permaneza como se atopaba ao comezo da competición.

Se durante a execución da proba, e ao longo do percorrido, se producise algún imprevisto relacionado co recinto sinalado no apartado 3.2., ou calquera outra de natureza ambiental, os organizadores realizarán unha especial supervisión dos tramos afectados, para garantir a total restauración do medio natural con respecto á citada incidencia.

9- CONSIDERACIONES PARA ORGANIZADORES

Art. 26.- FASE DE PREPARACIÓN DA PROBA:

- Realizaranse traballos de oficina previos sobre material cartográfico para o deseño da proba como forma de reducir as visitas de campo.

- O trazado da proba deseñárase segundo as especificacións que estableza a administración ambiental correspondente. Atención ás alteracións da nidificación e da fauna.
- Evitarase que o percorrido da proba percorra por zonas de alta ou crítica sensibilidade ambiental e que se realice durante períodos críticos de reprodución. As visitas ao campo tamén terán lugar fóra das épocas críticas de cría.
- O percorrido da proba seguirá sendeiros xa sinalados ou pistas forestais, de xeito que a fauna xa estea afeita ao paso das persoas, e polo tanto se afasta delas.
- Utilizaranse percorridos de pistas ou camiños xa trazados ou sinalizados.
- O trazado deseñárase de forma que os puntos de paso con canles de auga se realicen por pontes existentes, evitando calquera forma de vadeo.
- Elixiranse as zonas menos vulnerables para establecer os puntos de control e abastecementos, saídas e chegadas. Nestes ámbitos, polas características dos eventos e pola posible acumulación de participantes e público, a presión é moito maior.
- Reducirase o tipo de sinalización ao longo do percorrido da proba, en cambio procurarase contar con voluntarios naqueles puntos ou cruzamentos que poidan causar confusión.
- Seleccionarase material para a sinalización da saída-chegada que poderá retirarse facilmente ao final da proba.
- En materia de subministracións, a organización utilizará, na medida do posible, envases e material reutilizables, reciclables ou biodegradables. Se recomenda que cada participante dispoña do seu propio recipiente para beber e se recomenda evitar residuos, incluso biodegradables para evitar impactos visuais.
- Se recomenda que o proceso de inscrición e información aos participantes realíza-se de forma maioritaria en liña, evitando a impresión e distribución de documentación en papel.
- Na sesión informativa da proba, os organizadores lembrarán aos participantes e acompañantes a necesidade de respectar a natureza e os seus propios valores naturais.
- O organizador deberá influír no uso do transporte compartido para a chegada dos participantes e acompañantes.

Art. 27.- FASE DE DESENVOLVEMENTO DA PROBA:

- Evitarase calquera actuación que provoque erosión no terreo.

- Calquera participante que non siga estritamente o camiño marcado pola organización será inmediatamente descualificado ou sancionado.
- Calquera participante que tire ao lixo algún envase, desperdicio fóra das zonas habilitadas para tal fin, etc será inmediatamente descualificado ou sancionado.
- Os produtos ofrecidos nos avituallamentos deberán consumirse no seu interior.
- Non se permitirá o acceso á ruta aos vehículos non autorizados.
- Se traes unha mascota ao evento, esta deberá ir sempre con correa.
- Un membro da organización pechará a proba como escoba co fin de proceder á limpeza da zona, eliminando os posibles residuos que se puidesen xerar.
- Se durante a execución da proba, e ao longo do percorrido, se producise algún imprevisto ou calquera outra incidencia ambiental, os organizadores realizarán unha supervisión especial dos tramos afectados para garantir unha total restauración do medio natural respecto da devandita incidencia.

ANEXO: FICHA IMPACTO AMBIENTAL

CONTORL AMBIENTAL		PROBA:			DATA:		
ACIONS XENERICAS/ESPECIFICAS	EFECTOS	XEOLOXIA EDAFOLOXIA	MASAS AUGA SUPERFICIAIS	MASAS AUGA SUBTERRANEAS	VEXETACION	FAUNA	PAIXASE
DESEÑO DE TRAZADO TRANSITO DE PERSOAS E VEHICULOS	MOLESTIAS PRESENZA						
	RUIDO						
	OLOR						
	COMPACTACION DE SOLO						
	XERACION PO/PARTICULAS						
	RIESGO CONTAMINACION						
	RIESGO EROSION						
	PERDIDAS OU DANOS						
MOLESTIAS A FOUNA POR PASO, RUIDO,LUZ							
PREPARACION DA PROBA SEÑALIZACION DA PROBA DESBROCES DE VEXETACION INSTALACION DE ELEMENTOS DA CARREIRA	MOLESTIAS PRESENZA						
	INTRUSION DE ELEMENTOS ALLEOS						
	COMPACTACION DE SOLO						
	XERACION DE PO/PARTICULAS						
	RIESGO CONTAMINACION						
	RIESGO EROSION						
	PERDIDAS OU DANOS						
	MOLESTIAS A FOUNA POR PASO, RUIDO,LUZ						
OCUPACION DE SOLOS							
DESENROLO DA PROBA PRESENZA DE PERSOAL ORGANIZACIÓN DEPORTISTAS ACOMPANANTES	MOLESTIAS PRESENZA						
	RUIDO						
	OLOR						
	COMPACTACION DE SOLO						
	XERACION PO/PARTICULAS						
	RIESGO CONTAMINACION						
	RIESGO EROSION						
	PERDIDAS OU DANOS						
MOLESTIAS A FOUNA POR PASO, RUIDO,LUZ XERACION DE RSU (RESIDUOS)							

VALORACIÓN IMPACTOS
 COMPATIBLE: recuperación impediata, non precisa prácticas protectoras ou correctoras.
 MODERADA: non precisa prácticas prot. Ou correctoras, condicións ambientais iniciais requiren un certo tempo.
 SEVERO: precisa prácticas prot ou correctoras, precisa periodo de tempo dilatado de recuperación.
 CRITICO: superior a umbral aceptable.

COMENTARIOS:

PROPOSTAS DE MELLORA